

**EFFECTS OF THE SELF MEDICATION MANAGEMENT
PROGRAM ON KNOWLEDGE ABOUT MEDICATION USE,
MEDICATION MANAGEMENT ABILITIES, MEDICATION
ADHERENCE, AND BLOOD PRESSURE CONTROL IN
PERSONS WITH ESSENTIAL HYPERTENSION**

NONTARUT SATAVERAPONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF NURSING SCIENCE
(ADULT NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2007**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ผลของโปรแกรมการบริหารจัดการยาด้วยตนเองต่อความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการยา ความสม่ำเสมอในการรับประทานยาและการควบคุมระดับความดันโลหิตในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ชนิดไม่ทราบสาเหตุ (EFFECTS OF THE SELF MEDICATION MANAGEMENT PROGRAM ON KNOWLEDGE ABOUT MEDICATION USE, MEDICATION MANAGEMENT ABILITIES, MEDICATION ADHERENCE, AND BLOOD PRESSURE CONTROL IN PERSONS WITH ESSENTIAL HYPERTENSION)

นนทรรัตน์ สถาวิระพงษ์ 4736897 RAAN/M

พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : อรสา พันธุ์ภักดี, D.N.S., วันทนา มณีศรีวงศ์กุล, D.N.Sc.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง แบบสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการบริหารจัดการยาด้วยตนเองต่อความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการยา ความสม่ำเสมอในการรับประทานยาและการควบคุมระดับความดันโลหิตในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ชนิดไม่ทราบสาเหตุ อายุ 35-59 ปี ที่มารับการตรวจรักษาที่คลินิกโรคความดันโลหิตสูง โรงพยาบาลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2549 จำนวน 64 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด แบ่งกลุ่มด้วยวิธีการจับคู่ กลุ่มละ 32 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการบริหารจัดการยาด้วยตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ปัจจัย แบบวัดซ้ำ 1 ปัจจัย

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อสิ้นสุดโปรแกรมในสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8 กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาลดความดันโลหิต ความสามารถในการบริหารจัดการยา ความสม่ำเสมอในการรับประทานยาเพิ่มสูงขึ้น และมีระดับความดันโลหิตลดลงมากกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) และเมื่อเปรียบเทียบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการได้รับโปรแกรมและช่วงเวลาที่วัดพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาลดความดันโลหิต ความสามารถในการบริหารจัดการยา ความสม่ำเสมอในการรับประทานยา และระดับความดันโลหิตในช่วงเวลาที่วัดก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า โปรแกรมการบริหารจัดการยาด้วยตนเองสามารถพัฒนาความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการยาของผู้ป่วย ทำให้เกิดความสม่ำเสมอในการรับประทานยา จึงส่งผลให้ผู้ป่วยสามารถควบคุมระดับความดันโลหิตของตนเองได้ ผู้วิจัยเสนอแนะให้ประยุกต์ใช้โปรแกรมการบริหารจัดการยาด้วยตนเองนี้เพื่อประโยชน์ในการวางแผนให้การพยาบาล และสนับสนุนให้ผู้ป่วยมีความสม่ำเสมอในการรับประทานยามากขึ้น สามารถนำโปรแกรมนี้ไปปรับใช้ในผู้ป่วยโรคเรื้อรังอื่นๆต่อไป

**EFFECTS OF THE SELF MEDICATION MANAGEMENT PROGRAM
ON KNOWLEDGE ABOUT MEDICATION USE, MEDICATION MANAGEMENT
ABILITIES, MEDICATION ADHERENCE, AND BLOOD PRESSURE CONTROL
IN PERSONS WITH ESSENTIAL HYPERTENSION.**

**NONTARUT SATAVRAPONG 4736897 RAAN/M
M.N.S. (ADULT NURSING)**

**THESIS ADVISORS: ORASA PANPAKDEE, D.N.S.,
WANTANA MANEESRIWONGUL, D.N.Sc.**

ABSTRACT

The present study was quasi-experimental research with a two-group pre-test post- test design which aimed at investigating the effects of a self medication management program on knowledge about medication use, medication management abilities, medication adherence, and blood pressure control in persons with essential hypertension. The subjects consisted of 64 persons with essential hypertension who were 35-59 years old and who were attending the Hypertension Clinic, Maesariang Hospital, Maesariang District, Maehongson Province from July to October 2006. Purposive sampling was used to select the subjects who were assigned to the experimental and control groups by means of match pairs, with 32 subjects in each group. The experimental group received the self medication management program, whereas the control group received usual care. Data were analyzed with the two-factor repeated measure design with repeated measure on one factor.

The study findings revealed that at fourth weeks and eight weeks after entering the program, the mean scores of knowledge about medication use, medication management abilities, and medication adherence of the experimental group were statistically significantly higher and their blood pressure levels were statistically significantly lower than those of the control group ($p < .001$). A comparison of the interaction between reception of the program and time showed that the mean scores of knowledge about medication use, medication management abilities, and medication adherence were statistically significantly higher. Also, the blood pressure levels measured at baseline and after entering the program were statistically significantly different ($p < .001$).

These findings demonstrated that the self medication management program could be used to develop the hypertensive patients' knowledge about medication use and medication management abilities. Nurses should help patients improve medication adherence and encourage them to more effectively control blood pressure. It is recommended that this program should be implemented as part of the nursing care plan, and it should be used to promote self-care knowledge and perceived self-care ability of patients with other chronic illnesses.

**KEY WORDS: THE SELF MEDICATION MANAGEMENT PROGRAM/
KNOWLEDGE ABOUT MEDICATION USE/ MEDICATION
MANAGEMENT ABILITIES/ MEDICATION ADHERENCE/
BLOOD PRESSURE CONTROL**

158 P.